

HOE BEGELEID IK STATUSHOUDERS BIJ HUN EXTERNE STAGE?

DE RESULTATEN UIT EEN OPLOSSINGSGERICHT ONDERZOEK NAAR EEN SUCCESVOLLE STAGE

MET DANK AAN TALENTSTAD PRO, THORBECKE PRO EN DOCK24
DRIE EXPERTS (M,D,B) EN VIER LEERLINGEN (A,S,M,M)

THEMA'S

SAMENLEVING

- 1 - Samenleving
- 1.1 - Cultuurverschillen

BEGELEIDING

- 2 - Begeleiding
- 2.1 - Samenwerken

KANSENONGELIJKHEID

- 3 - Kansenongelijkheid
- 3.1 - Participatie
- 3.2 - Verwachtingen

AANBEVELINGEN

Aanleiding onderzoek

Statushouders in Nederland ervaren vaak problemen tijdens hun externe stages vanuit het praktijkonderwijs. Voorbeelden hiervan zijn de lagere uitstroom naar arbeid, ze komen niet opdagen op hun stageplek, begeleiders vanuit het bedrijf geven aan dat er onvoldoende inzet wordt getoond. Daarnaast spelen communicatieproblemen een grote rol. Dit zijn ook veelgehoorde problemen die zich voordoen bij Talentstad Praktijkonderwijs (hierna: Talentstad PRO) in Zwolle. Het is een terugkerend probleem, terwijl de interne stages wel als succesvol worden ervaren door de leerlingen en docenten. Dit onderzoek richt zich specifiek op de statushouders die stage lopen vanuit Talentstad PRO, 18 leerlingen tussen de 14 en 18 jaar.

De vraag naar dit onderzoek is ontstaan vanuit Talentstad PRO. De (NT2-)docenten van Talentstad PRO willen erachter komen hoe de begeleiding tussen docent, begeleider en leerling op dit moment ervaren wordt. Voor dit onderzoek zal er, gericht op deze specifieke doelgroep, gekeken worden naar de stagevorm en de begeleiding zoals die nu is. Hierbij zal de begeleiding vanuit de ervaring van de leerling worden onderzocht, evenals de begeleiding vanuit de school en het bedrijf waar de leerling stage loopt. Vanuit Talentstad PRO is er een samenwerking gestart met Thorbecke PRO, DOCK24 en ISK Zwolle.

Marlon Verhoef

S1084726

Whole child & Teacher Development

Hogeschool Windesheim - Jolien Dopmeijer

Talentstad Praktijkonderwijs - Christien van Benthem

12 juni 2022

In tegenstelling tot interne stages, worden de externe stages meestal niet als succesvol ervaren door statushouders. Zij geven aan moeite te hebben met de communicatie met collega's en begeleiders, ze worden niet altijd begrepen. Maar ook zijn de afspraken die gemaakt worden met begeleiders niet altijd duidelijk en krijgen ze vaak te veel opdrachten tegelijk aan het begin van hun stagedag, waardoor overzicht mist. Vanuit Talentstad PRO is er een discussie ontstaan over de achterliggende oorzaken van deze problemen. Wat uit verschillende gesprekken naar voren komt, is dat zowel de docenten als de externe begeleiders vaak onvoldoende mogelijkheden hebben binnen het begeleiden van deze leerlingen. Hierbij kan gedacht worden aan het gebrek aan tijd en expertise vanuit het bedrijf voor de begeleiding. Daarnaast geven de begeleiders vanuit de school en het bedrijf aan zich onvoldoende te kunnen verdiepen in de culturele achtergrond van de leerling. Dit belemmert ze in hun samenwerking met de leerling omtrent werkgerelateerde afspraken en omgangsvormen. Dit leidt tot de hoofdvraag van dit onderzoek; *'Op welke wijze kunnen Talentstad PRO en haar betrokken partners, leerplichtige statushouders (12 tot 18 jaar) zo goed mogelijk voorbereiden en optimaal begeleiden voor en tijdens hun externe stage?'*. Het doel is het inzichtelijk krijgen hoe statushouders momenteel worden begeleid tijdens hun externe stages. Talentstad PRO wil duidelijk krijgen welke oorzaken er zijn voor het vroegtijdig beëindigen van de externe stages. Dit onderzoek houdt verband met het onderzoeksrapport en het streven van het ASCD Whole Child Network (2020); *"When children believe that the adults around them care about who they are and what they know and what they can do, they are more likely to respond to what those adults value and take those values as their own."*. De ervaring rondom de begeleiding van externe stages van de statushouders en betrokkenen wordt centraal gesteld, het kenmerkt zich als een kwalitatief, narratief onderzoek. Voordat het onderzoeksinstrument ontworpen is, is er een topiclijst gemaakt aan de hand van de theoretische verkenning. Alle gesprekken zijn gevoerd aan de hand van deze topiclijst en de interviewvragen die daaruit voort kwamen. Om de gesprekken zo open mogelijk te houden en veel informatie in te winnen, is er geen gebruik gemaakt van gestandaardiseerde vragenlijsten. Er is gekozen voor het voeren van open interviews, zodat de onderzoeker gedurende de interviews kon bijsturen op verdieping van het onderwerp. De analyse van de interviews resulteert in een resultatenweergave, opgenomen in een codeboom, opgedeeld in drie hoofdthema's: 1) samenleving, 2) begeleiding, 3) kansenongelijkheid. De resultaten uit dit onderzoek zijn verwerkt in een artikel en zal gedeeld worden met docenten, stagebedrijven, organisaties en gemeente Zwolle. Een van de conclusies uit dit onderzoek is dat het domein werken en de stages die daaronder vallen, een essentiële bouwsteen vormen tot zelfstandig functioneren. Denk aan eigen inkomen, wat iemand zelfredzaam maakt en betekenis geeft aan het eigen bestaan. Statushouders hebben meer (stage-)begeleiding nodig dan een autochtone leerling. Inspelen op ouderbetrokkenheid vanuit de school helpt deze leerlingen meer te betrekken in het onderwijs en zal dienen tot maatschappelijke betrokkenheid vanuit de school voor deze doelgroep. Daarnaast is een structurele samenwerking tussen scholen, bedrijven, (vrijwilligers-)organisaties en gemeente Zwolle van belang voor de ontwikkeling van de jonge statushouder.

INHOUD

SAMENVATTING	2
1. INLEIDING	5
1.1 Aanleiding/relevantie	5
1.2 Context	6
1.3 Doelstelling.....	6
2. THEORETISCH KADER	7
2.1 Praktijkonderwijs in Nederland	7
2.2 Talentstad Praktijkonderwijs.....	7
2.3 Statushouders.....	7
2.4 Wat is de omvang van het aantal naar schoolgaande statushouders in Zwolle?	8
2.5 Kansen(on)gelijkheid & Belemmerende factoren	8
2.5.1 Kansen(on)gelijkheid.....	8
2.5.2 Taalachterstand	9
2.5.3 Zelfredzaamheid	9
3. ONDERZOEKSOPZET	11
3.1 Onderzoeksvraag.....	11
3.2 Deelvragen	11
3.3 Onderzoeksgroep	11
3.4 Onderzoeksproces.....	12
4. RESULTATEN	13
4.1 Weergave resultaten	13
Thema 1 Samenleving	14
Thema 2 Begeleiding	14
Thema 3 Kansenongelijkheid.....	16
4.2 Beantwoording deelvragen	17
Deelvraag 1.....	17
Deelvraag 2.....	18
Deelvraag 3.....	19
Deelvraag 4.....	19
Deelvraag 5.....	20
5. CONCLUSIE EN DISCUSSIE.....	21
5.1 Conclusie	21
5.2 Discussie	22
5.3 Suggesties voor verder onderzoek	22

6. AANBEVELINGEN	23
Samenleving	23
Begeleiding.....	23
Kansen(on)gelijkheid	23
Link naar artikel	23
7. NAWOORD	24
Contactgegevens	24
8. BRONVERMELDING	25

1. INLEIDING

In de inleiding is de aanleiding en relevantie van dit onderzoek beschreven vanuit de maatschappelijke context en onderzoeksgroep van Hogeschool Windesheim: Whole Child & Teacher Development. Er zijn gesprekken gevoerd met docenten en schoolleiders van Talentstad PRO en haar betrokken partners, er is georiënteerd in de praktijk om het belang van het onderzoek inzichtelijk te krijgen. Aan de hand van de informatie verkregen uit gesprekken en literatuur is een probleemstelling geformuleerd.

1.1 AANLEIDING / RELEVANTIE

Statushouders in Nederland ervaren vaak problemen tijdens hun loopbaan naar arbeid. Zo blijkt ook uit recent onderzoek van De Lange et al., (2017) waarin zij het volgende benoemen: *‘In het traject van azc naar een baan komen statushouders heel wat belemmeringen en risico’s tegen.’* Deze loopbaan kan voor de jonge statushouder beginnen bij een externe stage op het praktijkonderwijs. Voorbeelden van belemmeringen zijn dat veel statushouders (ver) onder hun niveau werken, ze ondervinden een lagere uitstroom naar arbeid, begeleiders vanuit het bedrijf geven aan dat er onvoldoende inzet wordt getoond. Daarnaast spelen communicatieproblemen een grote rol. Dit zijn ook veelgehoorde problemen die zich voordoen bij Talentstad Praktijkonderwijs (hierna: Talentstad PRO) in Zwolle. Het is een terugkerend probleem, terwijl de interne stages wel als succesvol worden ervaren door de leerlingen en docenten. Dit onderzoek richt zich specifiek op de statushouders die stage lopen vanuit Talentstad PRO, 18 leerlingen tussen de 14 en 18 jaar (hierna: leerling).

Van een externe stage wordt gesproken als het een stage betreft buiten de school, in de praktijk. De theorie die de leerlingen vanaf klas 1 op Talentstad PRO krijgen, passen zij vervolgens toe bij een bedrijf of organisatie. Zij worden dan begeleid door een werknemer uit het bedrijf. Leerlingen lopen een x aantal dagen per week, afhankelijk van de jaarlaag waarin zij zitten en hun leeftijd, mee binnen een bedrijf of organisatie. Een interne stage wordt uitgevoerd binnen de school. Acht weken lang worden er onder begeleiding van een docent een dagdeel per week verschillende werkzaamheden gedaan in school.

De vraag naar dit onderzoek is ontstaan vanuit Talentstad PRO. De mentoren en docenten van Talentstad PRO willen erachter komen hoe de begeleiding tussen docent, begeleider en leerling op dit moment ervaren wordt. Voor dit onderzoek zal er, gericht op deze specifieke doelgroep, gekeken worden naar de stagevorm en de begeleiding zoals die nu is. Vanaf 14 jaar mag de leerling één dag per week stage lopen bij een extern bedrijf. Naarmate de leerling ouder wordt zullen de dagen uitgebreid worden (maatwerk). De begeleiding vanuit de school houdt in dat er drie gesprekken tussen leerling-school-bedrijf in een stageperiode plaatsvinden; het kennismakingsgesprek, de tussenevaluatie en het eindgesprek. Door de periode heen kan de leerling en stagebegeleider bij de begeleider vanuit school terecht met vragen. Het is de bedoeling dat de leerling één vaste stagebegeleider op de werkvloer heeft. De begeleiding zal onderzocht worden vanuit de ervaring van de leerling, evenals de begeleiding vanuit de school en het bedrijf waar de leerling stage loopt. Vanuit Talentstad PRO is er al een samenwerking gestart met Thorbecke PRO, DOCK24 en ISK Zwolle. Zij starten dit jaar een pilot en zoeken samen met de leerlingen uit wat zij (extra) nodig hebben om aan hun eigen verwachtingen te voldoen. De ‘WHY’ staat bij deze onderzoeksgroep centraal. Waarom lopen deze leerlingen vast en waarom is deze stage belangrijk voor hen? De docenten zien momenteel terug dat, in tegenstelling tot reguliere leerlingen praktijkonderwijs, de stages veelvuldig vroegtijdig worden afgebroken. Tijdens de pilot wordt er samen met de leerlingen onderzocht vanuit welke talenten gewerkt kan worden. Tevens wordt er onderzocht waar verbetering ligt om een optimale begeleiding te bieden.

1.2 CONTEXT

Talentstad PRO heeft op dit moment een stageplan (LOB) inclusief leerlijn. De vraag die speelt, is wat er nog mist in dit plan waardoor de stages nog niet als succesvol worden ervaren, door zowel begeleider als statushouder. Dit onderzoek laat zien hoe de begeleiding tussen begeleider en statushouder waardevol kan zijn om het vroegtijdig stoppen van een stage te verminderen onder deze doelgroep. Talentstad PRO wil graag de uitdaging naar verandering aangaan. Er wordt specifiek gekeken naar de ervaringen van leerlingen, om hun stem te laten spreken (Quaglia & Corso, 2014). Daarnaast zullen er vier professionals op dit gebied vanuit hun expertise ondervraagd worden op dit onderwerp. Op Talentstad PRO zitten momenteel twintig statushouders die via zij-instroom zijn binnengekomen. Van deze groep lopen zestien leerlingen stage, in de leeftijd 14-18 jaar. Daarvan zullen vier leerlingen deelnemen aan de focusgroep voor dit onderzoek.

Dit onderzoek zal onder andere antwoorden proberen te vinden op vragen als: “Hebben statushouders meer of andere begeleiding nodig dan leerlingen die geboren en getogen zijn in Nederland?” en “Wat is momenteel het streven vanuit Talentstad PRO rondom de begeleiding tussen begeleider en leerling?”. Er wordt gekeken naar wat een leerling kan doen als hij/zij vastloopt, waar een bedrijf op terug kan vallen wanneer zij tegen dingen aanlopen en wat een begeleider vanuit de school hierin kan betekenen.

In een recent onderzoek van Gariç & de Vries (2019): ‘Werken aan werk voor statushouders’, zijn de werkwijze en resultaten van vijf projecten onderzocht die gericht zijn op het naar werk begeleiden van werkzoekende statushouders. Een conclusie uit dit onderzoek is dat de startpositie van veel statushouders anders is dan van de gemiddelde werkzoekende en over het algemeen is de afstand tot de arbeidsmarkt groot. De begeleiding van statushouders vraagt daarom tijd, doorlooptijd en maatwerk. Dit komt onder andere door beperkingen in taalvaardigheid, kennis van (werk-)cultuur, sociaal netwerk en relevante werkervaring. Om tot nieuwe inzichten te komen legt dit onderzoek de focus op de begeleiding van stagiaires.

1.3 DOELSTELLING

Door middel van dit onderzoek wil Talentstad PRO inzichtelijk krijgen hoe statushouders momenteel worden begeleid tijdens hun externe stages. De school wil duidelijk krijgen welke oorzaken er zijn voor het vroegtijdig beëindigen van de externe stages. Daarnaast willen zij inzicht krijgen in de manier waarop de leerlingen momenteel worden begeleid vanuit de school en het bedrijf en hoe effectief deze samenwerking is. Er zal een aanbeveling worden geschreven die gedeeld kan worden met docenten en stagebegeleiders.

2. THEORETISCH KADER

In dit hoofdstuk zullen de bevindingen uit het literatuuronderzoek beschreven worden. Begrippen die een fundamentele rol spelen in het onderzoek zijn gedefinieerd.

2.1 PRAKTIJKONDERWIJS IN NEDERLAND

In Nederland hebben alle kinderen recht op onderwijs, zo ook statushouders. Zij vallen onder de leerplicht en hebben hiermee ook het recht en tevens plicht om onderwijs te volgen tot hun 18e levensjaar. In Nederland bestaan er momenteel 175 praktijkscholen. Deze scholen samen leiden ongeveer 29.000 leerlingen op voor een passende plek in de maatschappij (*Over pro - Sectorraad Praktijkonderwijs*, z.d.). Gepersonaliseerd leren staat centraal; elke leerling doorloopt een eigen leerroute die aansluit bij zijn of haar talenten. Daarbij wordt er met iedere leerling een eigen ontwikkelplan (OPP) bijgehouden, die regelmatig samen met de mentor en ouders aangevuld wordt. Leerlingen in het praktijkonderwijs leren niet alleen de theorie uit boeken en online, de focus ligt vooral op de uitvoering in de praktijk. In de bovenbouw wordt de stage een belangrijk onderdeel van het eigen leerproces. *‘Een goede stage is vaak de basis voor een reguliere baan’* (*Over pro - Sectorraad Praktijkonderwijs*, z.d.). De vakken die gegeven worden hebben een gezamenlijk doel: leerlingen klaarstomen voor de toekomst. Leren, werken, burgerschap, vrije tijd en zelfredzaamheid zijn belangrijke thema's waar de leerlingen aan werken. De vakken die gegeven worden vallen samen onder verschillende sectoren: horeca, groen, zorg en welzijn, techniek. Meestal duurt de opleiding vijf jaar. Een hoofdkenmerk van praktijkonderwijs is het actief werken aan het vergroten van kansen op de arbeidsmarkt. In de Staat van het onderwijs (2020) wordt beschreven dat de kans op werk voor leerlingen van het praktijkonderwijs nog steeds beperkt is, ondanks de gunstige arbeidsmarkt. Van de leerlingen die uitwijken naar de arbeidsmarkt na het volgen van praktijkonderwijs, heeft slechts 50 procent na één jaar werk. De kansen op de arbeidsmarkt zijn daarmee relatief beperkt.

2.2 TALENTSTAD PRAKTIJKONDERWIJS

Talentstad PRO is gevestigd in Zwolle. Dit is een school die werkt vanuit een christelijke identiteit. Vijf woorden staan centraal voor de identiteit van de school, namelijk: zinnige vorming, ontmoeting, betrokkenheid, grensverleggend en ontwikkelen. De ontmoeting met de leerling, de ouder(s) en iedereen die verder bij de ontwikkeling van de leerling betrokken is, is erg belangrijk. Tijdens deze ontmoetingen is er respect voor elkaar, voor de verschillende culturen en levensbeschouwelijke opvattingen. Tegelijkertijd is iedereen die bij de leerling betrokken is verantwoordelijk voor zijn/haar ontwikkeling en het ontdekken van de kracht en talenten van de leerling. Talentstad Pro is onderdeel van de Landstede scholengemeenschap.

2.3 STATUSHOUDERS

Een statushouder is volgens Ensie (2018) *‘een asielzoeker van wie het verzoek is ingewilligd en die een (legale) verblijfsstatus heeft gekregen’*. Als gevolg van een maatschappelijk probleem in een land, bijvoorbeeld een oorlog, worden steeds meer asielaanvragen ingediend bij de Europese Unie. Dit blijkt ook uit verschillende onderzoeken van het Centraal Bureau voor de Statistiek (hierna: CBS). Het CBS volgt sinds 2017 alle asielzoekers die vanaf 2014 bij COA-opvang zijn ingestroomd en de statushouders die vanaf 2014 een verblijfsvergunning asiel hebben ontvangen. De asielaanvragen worden in Nederland behandeld door de Immigratie en Naturalisatiedienst. Vanaf het moment dat een aanvraag wordt goedgekeurd, is de asielzoeker een vluchteling of statushouder (Vluchtelingenwerk, z.d.).

2.4 WAT IS DE OMVANG VAN HET AANTAL NAAR SCHOOLGAANDE STATUSHOUDERS IN ZWOLLE?

Van de mensen die in 2014 een verblijfsvergunning asiël ontvingen, volgt een steeds groter aandeel onderwijs. Dit aandeel was 28 procent in 2015 en 32 procent in 2016, ten opzichte van 39 procent in 2019 (CBS, 2019) (CBS, 2020). Wat ook opvalt, is dat een groot aandeel praktijkonderwijs volgt. 15 procent van alle 12 tot 18 jarige statushouders volgde op 1 oktober 2018 praktijkonderwijs, tegenover gemiddeld 3 procent van de autochtone Nederlanders in dezelfde leeftijd (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2020a). Dit is ook terug te zien op Talentstad PRO. Begin schooljaar 2020-2021 volgden 185 leerlingen onderwijs op Talentstad PRO, hiervan waren 29 leerlingen statushouder (= 15,7%).

De onderwijsparticipatie van jonge vluchtelingen is laag, maar stijgt de laatste jaren wel. Dit is belangrijk, want een Nederlands diploma vergroot de kansen op de arbeidsmarkt en -participatie (Kennisplatform Integratie & Samenleving et al., 2018). Ook de Onderwijsraad (2017) benadrukt in hun advies 'Vluchtelingen en onderwijs' de waarde van onderwijs voor de positie van statushouders op de arbeidsmarkt. Uit recent onderzoek van Ministerie van OCW (2021) telde de gemeente Zwolle op 1 januari 2020 7.535 leerlingen in het voortgezet onderwijs. Hiervan had 10,5% een niet-westerse migratieachtergrond. Een groot aandeel van hen stroomt in via een schakelklas van het ISK. Dit is een vorm van onderwijs waarbij de focus ligt op de Nederlandse taal (SCP, 2018). Het grootste deel van de jonge statushouders in Nederland komen het onderwijs binnen via de zogenoemde 'eerste-opvangscholen', in Zwolle bestaat hiervoor de Internationale Schakelklas (ISK). Daarnaast kan er op verschillende locaties een Nederlands diploma A1, A2, B1, en B2 gehaald worden. Onder andere op Hogeschool Windesheim. De hogeschool biedt speciale doorstroomtrajecten aan. Het eerste-opvangonderwijs vormt als een brug naar het Nederlandse onderwijssysteem, met als doel de statushouders voor te bereiden op een plek in de Nederlandse samenleving.

2.5 KANSEN(ON)GELIJKHEID & BELEMMERENDE FACTOREN

2.5.1 KANSEN(ON) GELIJKHEID

Als vluchtelingen geen gelijke kansen krijgen in het onderwijs, is dat slecht voor hun deelname op de arbeidsmarkt én voor het vinden van een plek in de democratische samenleving (Onderwijsraad, 2017). Daarnaast wordt door gebrek aan onderwijs een kloof met de Nederlandse burger alleen maar groter. In onderzoek van Movisie (2018) komt naar voren dat werkgevers zeer terughoudend kunnen zijn met het aannemen van statushouders. Hierbij spelen discriminatie en vooroordelen een rol, maar werkgevers zijn vooral bang dat vluchteling-werknemers niet optimaal presteren. Een succesvolle integratie van statushouders is daarom een belangrijke voorwaarde om een negatieve beeldvorming over hen tegen te gaan. Dit begint bij goed onderwijs, en daarbij het succesvol afronden van stages (SER, 2016). Wanneer leerlingen een stage succesvol doorlopen aan het einde van hun schoolloopbaan op praktijkonderwijs, krijgen leerlingen vaak een contract aangeboden bij het bedrijf (Platform Praktijkonderwijs, et al., 2012).

Onderwijs zorgt niet alleen voor betere kansen op de arbeidsmarkt, het ontwikkelt ook de culturele, maatschappelijke en sociaaleconomische integratie van statushouders. Uit recentelijk onderzoek van KIS (2018) is gebleken dat de dagbesteding voor jonge statushouders (12 tot 18 jaar) voor veel gemeenten zorgelijk is. Door het gemis van zinvolle dagbesteding, na schooltijd en in het weekend, kan verveling optreden. Een gevolg hiervan is een hoger risico van drank- en drugsmisbruik. Daarnaast leven jonge statushouders vaak in een geïsoleerde omgeving. Ze ontmoeten in het dagelijkse leven voornamelijk andere jonge vluchtelingen, die in dezelfde positie verkeren als zij. Met Nederlandse leeftijdsgenoten is weinig contact. Er heerst een gemis aan rolmodellen (Movisie, 2018).

2.5.2 TAALACHTERSTAND

*'Een snelle integratie begint bij het leren van de Nederlandse taal. Het kabinet vindt het belangrijk dat kansrijke asielzoekers daar zo snel mogelijk mee aan de slag kunnen gaan.'*¹

Veel statushouders hebben in hun land van herkomst geen of weinig onderwijs gevolgd door de omstandigheden daar. De meesten spreken alleen hun eigen taal en hebben vaak moeite met het begrijpen van andere talen, zoals Engels of Frans. Dit maakt het communiceren, het begeleiden en het samenwerken met hen ingewikkeld (KIS, 2018). Daarnaast worden statushouders verplicht binnen drie jaar na het krijgen van een verblijfsvergunning hun inburgeringsdiploma te halen. Wanneer het niet lukt om binnen drie jaar een inburgeringstraject af te ronden, moeten zij de kosten (max. 10.000 euro) van dit traject zelf bekostigen (Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2020).

Hieruit kun je een gevolgtrekking maken dat statushouders 'op safe' spelen en niet te veel risico zullen nemen. Dit risico vergroot namelijk de kans dat zij het inburgeringsexamen niet zullen halen en hoog in de schulden komen te zitten. Uit onderzoek komt veelal naar voren dat dit de grootste oorzaak is van de taalachterstand bij statushouders. Voor het inburgeringsexamen moeten zij de Nederlandse taal beheersen op minimaal A2 niveau. Toch blijkt dit niveau onvoldoende te zijn om in te stromen op een middelbaar- of hoger onderwijsinstelling (KIS, 2018). Naast de gebrekkige taalvaardigheid, kan de instroom in het onderwijs ook belemmerd worden doordat een statushouder aan een opleiding begint die onder zijn niveau ligt. In 2018 schreef de Participatieraad Zwolle een signalenbrief aan de gemeente waarin zij de problemen beschrijven die statushouders ervaren wanneer zij hun leven in Zwolle vormgeven. Een van de problemen die statushouders aangeven, is dat Sociale Wijkteams jongeren adviseren om onderwijs op een lager niveau te volgen dan uit het schooladvies voortkwam (Participatieraad Zwolle, 2018). De intellectuele capaciteiten zijn aanwezig, maar door een gebrek aan taalvaardigheid stroomt iemand toch in een lager opleidingsniveau in. Dit blijkt ook uit recentelijk onderzoek van Stavenuiter et al. (2016). Taalvaardigheid, en vaak een achterstand hierin, is soms bepalender voor het instroomniveau in het onderwijs dan de cognitieve vaardigheden. Statushouders worden nu dus vooral beoordeeld op taalvaardigheden, er wordt niet gekeken naar de talenten en kwaliteiten die zij óók bezitten.

2.5.3 ZELFREDZAAMHEID

Waar het uiteindelijk op neerkomt, is dat veel statushouders minder zelfredzaam zijn dan gehoopt. Dit is ook terug te zien op Talentstad PRO. Het ondersteuningsaanbod sluit momenteel onvoldoende aan op de vragen en behoeften van de leerlingen. Er is veel extra ondersteuning voor taal. Zo is er een speciale NT2-klas. Deze ondersteuning wordt twee dagdelen in de week aangeboden, om de Nederlandse taal van de statushouders te bevorderen. Als het gaat over zelfredzaamheid, wordt in dit onderzoek vooral gekeken naar de (extra) begeleiding voor inburgering, de doorstroom naar MBO of naar de arbeidsmarkt en maatschappelijke begeleiding (aanvragen paspoort, zorgverzekering, arbeidsvoorwaarden etc.). Uit onderzoek blijkt dat scholing en extra begeleiding een positieve invloed kan hebben op de maatschappelijke ontwikkeling van de statushouder (Kennisplatform Integratie & Samenleving et al., 2018). Zij stellen ook dat de belemmeringen die zich voordoen op thema's als maatschappelijke ontwikkeling en burgerschap, het risico op uitval binnen het onderwijs kunnen vergroten. Uit internationaal onderzoek blijkt dat opleidingsniveau een grote invloed heeft op arbeidsmarktkansen van statushouders (Liebig, 2007). Veel statushouders hebben in vergelijking met autochtone Nederlandse jongeren, relatief weinig jaren onderwijs gevolgd in het land van herkomst, diploma's / certificaten worden vaak laag gewaardeerd (SER, 2016). Daarnaast hebben statushouders nog te weinig kennis van doorstroommogelijkheden naar een vervolgonderwijs of de arbeidsmarkt, zo onderzocht Kennisplatform Integratie & Samenleving (De Gruijter et al., 2020). Op het moment dat zij hier niet voldoende in begeleid worden, zal de doorstroom uiteindelijk neerkomen op dagbesteding. Mogelijke kansen liggen in een structurele

¹ Kamerstukken II, 2016-2017 34 334 nr. 23

samenwerking met gemeenten, (vrijwilligers-)organisaties en andere scholen (Movisie, 2018), of een schakeltraject zoals benoemd in het onderzoek van KIS (2020).

Naast de samenwerking zoals hierboven genoemd, blijkt ouderbetrokkenheid ook een fundamentele behoefte te zijn die een positief effect kan hebben op de cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling (Bakker, Denessen, Dennissen & Oolbekkink-Marchand, 2013). Zij stellen dat docenten van schoolgaande statushouders aangeven moeite te hebben met het bereiken van deze ouders: er is bijvoorbeeld een tolk nodig omdat ouders nog geen Nederlands spreken. De taalvaardigheden en culturele verschillen zorgen ervoor dat de nauwe verbondenheid tussen docent en ouder zoals wij die in Nederland gewend zijn, niet vanzelfsprekend is in het contact met de ouders van deze doelgroep (Bakker, et al., 2013). Voorop gesteld, dit betekent niet dat ouders geen behoefte hebben om betrokken te worden (Anthony-Newman, 2019). Ouders van statushouders geven aan wel degelijk betrokken te zijn bij de schoolloopbaan van hun kinderen, maar ervaren een taalbarrière, krijgen geen duidelijke uitnodigingen vanuit de school, voelen zich soms buitengesloten en ervaren verschillen in opvattingen van rollen en taken (Bakker et al. 2013). Ouderbetrokkenheid heeft een gunstig effect op de leerprestaties, de motivatie, het welbevinden en de zelfwaardering van leerlingen en is daarom van belang voor de ontwikkeling van het kind tijdens zijn schoolloopbaan (Goedhart, 2020).

3. ONDERZOEKSOPZET

In dit hoofdstuk zal beschreven worden welke vragen er zijn opgesteld voor dit onderzoek. Daarnaast zal er een uitleg gegeven worden omtrent de methodiek. Om tot de beantwoording van de onderzoeksvragen te komen, zijn er interviews afgenomen met drie experts uit het werkveld en een focusgroep van vier schoolgaande statushouders met een docent. De interviews zijn via audio opgenomen. Om gestructureerd met deze gegevens aan de slag te gaan, is er gebruik gemaakt van transcriberen en open coderen. Als je een interview transcribeert, schrijf je de gespreksopname volledig uit. Open coderen bestaat uit het markeren van de stukken onderzoeksmateriaal en het labelen van die fragmenten met een code waaronder ze worden opgeborgen. Via inductieve benaderingswijze is er een analyse opgemaakt (Decin, et al., 2017). De verkregen informatie uit de interviews zijn na de analyse opgedeeld in drie thema's, met daarin subthema's.

3.1 ONDERZOEKSVRAAG

Op welke wijze kunnen Talentstad PRO en haar betrokken partners, leerplichtige statushouders (12 tot 18 jaar) zo goed mogelijk voorbereiden en optimaal begeleiden voor en tijdens hun externe stage?

3.2 DEELVRAGEN

1. Op welke wijze worden de statushouders van Talentstad PRO op dit moment begeleid vanuit de school en de betrokken partners?
2. In hoeverre worden de stages van statushouders vaker vroegtijdig beëindigd ten opzichte van de reguliere PRO-leerlingen?
3. Hoe ervaren Talentstad PRO en de betrokken partners de huidige samenwerking als het gaat om de huidige begeleiding van statushouders tijdens hun stage?
4. Wat zijn de ervaringen vanuit statushouders met de begeleiding vanuit Talentstad PRO en betrokken partners?
5. Welke verandering in het huidige stagehandboek LOB en het begeleidingstraject voor statushouders is er nodig op Talentstad PRO om de stages en de doorstroom naar vervolg succesvol te maken?

3.3 ONDERZOEKSGROEP

De groep die onderzocht wordt zijn de statushouders van Talentstad PRO, 20 leerlingen die stage lopen vanaf klas 3, in de leeftijd 14 tot 18 jaar. Daarnaast worden docenten, begeleiders en andere betrokken partijen meegenomen in het onderzoeksproces. Het onderzoek wordt uitgevoerd in de periode van januari tot juni 2021, op Talentstad PRO in samenwerking met Thorbecke PRO en DOCK24.

3.4 ONDERZOEKSPROCES

Dit onderzoek stelt de ervaring rondom de begeleiding van externe stages van de statushouders en betrokkenen centraal en kenmerkt zich als een kwalitatief, narratief onderzoek. Decin et al., stelt in zijn boek; *'Narratief onderzoek gaat over hoe mensen zichzelf en de wereld om hen heen zien'* (2017, p. 65). Er is weinig tot geen onderzoek gedaan omtrent dit onderwerp. De probleemopstelling is opgemaakt vanuit gesprekken met experts uit het werkveld. De literatuur voor het theoretische kader is gevonden in de databanken van Windesheim en op Google Scholar. Daarnaast is er gebruik gemaakt van boeken en online rapporten die betrekking hebben op dit onderwerp. Dit onderzoek zal dienen tot een beschrijvend onderzoek, met een beperkte literatuurstudie (Decin et al., 2017). Hierbij is de literatuur over de actuele ontwikkelingen niet ouder dan vier jaar, wat de betrouwbaarheid van het onderzoek bevordert. Door een beperking in literatuur, is er gekozen voor een inductieve redenering door middel van gespreksvoering (Van Peet & Everaert, 2015).

Voordat het onderzoeksinstrument ontworpen is, is er een topiclijst gemaakt aan de hand van de theoretische verkenning. Alle gesprekken zijn gevoerd aan de hand van deze topiclijst en de interviewvragen die daaruit voort kwamen. Om de gesprekken zo open mogelijk te houden en veel informatie in te winnen, is er geen gebruik gemaakt van gestandaardiseerde vragenlijsten. Er is gekozen voor het voeren van open interviews, zodat de onderzoeker gedurende de interviews kon bijsturen op verdieping van het onderwerp (Van Peet & Everaert, 2015).

De focus is gelegd op het zien en horen van schoolgaande statushouders, hen een luisterend oor bieden en hen laten spreken (Quaglia & Corso, 2014). Dit onderzoek houdt verband met het onderzoeksrapport en het streven van het ASCD Whole Child Network (2020); *"When children believe that the adults around them care about who they are and what they know and what they can do, they are more likely to respond to what those adults value and take those values as their own."*

Naast een focusgesprek met vier leerlingen en een docent zijn er drie ervaren experts uit het werkveld individueel ondervraagd. De instrumenten die gebruikt zijn voor het bevragen van hun ervaringen zijn opgesteld naar aanleiding van de bevindingen uit de theoretische verkenning. Uit onderzoek van Decin et al., (2017) komt naar voren dat het gebruik van een critical friend gedurende het onderzoek bevorderend is voor de betrouwbaarheid van het onderzoek. De onderzoeker heeft een critical friend gebruikt tijdens het proces, de critical friend is gespecialiseerd in het beoordelen van masterscripties. Naast het gebruik van een critical friend is er informatie vernomen van een NT2-deskundige in de voorbereiding van het focusgesprek met statushouders. Tijdens en na afloop van de gesprekken zijn de instrumenten geëvalueerd en geanalyseerd samen met de critical friend, om na te gaan of het een valide instrument is.

De onderzoeksmethode zoals in dit beschreven onderzoek is gebruikt om te peilen naar persoonlijke motieven, ervaringen, gevoelens, interpretaties en opvattingen rondom de begeleiding van deze doelgroep (Decin et al., 2017). De vier leerlingen die deelnamen aan het focusgesprek liepen op het moment van het onderzoek stage binnen de pilot van Talentstad PRO, Thorbecke PRO en DOCK24. De docent in het focusgesprek begeleidde deze groep tijdens de stage en was nauw betrokken bij de uitvoering van deze pilot. Na de gesprekken is er een resultatenanalyse opgemaakt om te analyseren wat de ervaringen van leerlingen, docenten en begeleiders vanuit het bedrijf bindt, maar ook scheidt. Vooraf aan de interviews en het focusgesprek is het doel van het onderzoek en het doel van het gesprek benoemd door de onderzoeker. De onderzoeksvraag en deelvragen zijn op voorhand gedeeld met de experts.

De onderzoeksopzet zoals beschreven in het onderzoeksvoorstel was niet voldoende afgebakend. Daarom is er uiteindelijk gekozen om vanuit de verkregen informatie middels gesprekken een resultatenanalyse op te maken. Deze resultaten zijn verwerkt in een artikel. Het artikel kan gedeeld worden met de betrokken scholen, (stage) bedrijven, betrokken organisaties en gemeente Zwolle. Het artikel kunt u vinden in bijlage 3.

4. RESULTATEN

De weergave van de resultaten zijn verwerkt in een artikel, zie hiervoor bijlage 3. Het artikel is gemaakt om de resultaten van het onderzoek te delen met collega's, bedrijven, organisaties en gemeente Zwolle. De resultaten uit interviews geven antwoord op deelvraag één, drie, vier en vijf.

4.1 WEERGAVE RESULTATEN

De transcripten van de individuele interviews en het focusgesprek zijn gecodeerd. De coderingen zijn verwerkt in een codeboom zoals hieronder te zien. Als voorbereiding op de interviews is vanuit de verkenning van de literatuur een topiclijst opgesteld waar de vragen op gebaseerd zijn. De analyse van de interviews resulteert in een resultatenweergave opgedeeld in drie hoofdthema's: 1) samenleving, 2) begeleiding, 3) kansenongelijkheid. Bij deze hoofdthema's zijn ook subthema's toegevoegd. Deze zijn opgesteld naar aanleiding van het zoeken naar verbanden tussen data en labels uit de transcripten. De codeboom geeft de thema's, subthema's en coderingen vanuit de analyse weer.

FIGUUR 1 - CODEBOOM

(SUB)THEMA	CODE
THEMA 1 - Samenleving	
	Maatschappij
	Toename statushouders
	Integratie
	Inburgering
	Welzijn
	Trauma
Cultuurverschillen	
	Discriminatie
	Vooroordelen
	Communicatie
	Begrip
	Normen
	Erbij horen
	Achtergrond
	Acceptatie
THEMA 2 - Begeleiding	
	Intensief
	Extra ondersteuning
	NT2
	Maatwerk
	Kennis
	Zelfredzaamheid
	Betrokkenheid
	Vaardigheden
	Feedback
	Veilig klimaat
Samenwerken	
	Verbinden
	Versterken
	Driehoek; onderwijs-bedrijf-gemeente
THEMA 3 - Kansenongelijkheid	
	Kansen
	Waardering
	Taal
Verwachtingen	
	Respect
	Eigenwaarde
	Intentie
Participeren	
	Motivatie
	Doorstroom

THEMA 1 SAMENLEVING

‘Je wil erbij horen, maar je bent altijd anders.’ – Begeleider M.

Uit vele onderzoeken blijkt dat de toename van het aantal statushouders in Nederland blijft groeien. Dit komt ook terug uit de interviews die zijn afgenomen. De populatie statushouders wordt groter en dat maakt dat het ook steeds lastiger wordt om voor deze groep een geschikte stageplek te vinden. In het regionaal overleg staan (jonge) statushouders niet hoog op de prioriteitenlijst. Uit de gesprekken die gevoerd zijn komt veelal terug dat integratie voor deze doelgroep binnen de Nederlandse samenleving een grote uitdaging is. Hun vriendengroep houden ze in hun cultuur, in hun familie. Sport en vrije tijd is vanuit cultuur anders. Dat doen ze op een andere manier, niet echt in teamverband. Toch is het een verplichting vanuit de overheid voor het (praktijk) onderwijs, dat leerlingen leren tussen wonen, werken en vrije tijd. Dus dat ze in hun vrije tijd ook maatschappelijk betrokken zijn. In vrije tijd participeren is al heel lastig voor de doelgroep op het praktijkonderwijs, dat is wat deze groep nog meer nodig heeft, de ontmoeting daarin. Echt beleven hoe die integratie gaat en samen dingen doen. Tijdens een project voor statushouders in samenwerking met Talentstad PRO, Thorbecke PRO en DOCK24, die is opgezet als pilot vorig jaar, bleek dat het met taal bezig zijn eigenlijk niet het belangrijkste was. *‘Juist de ontmoeting met andere Nederlandse jongeren, en vanuit die ontmoeting werken met taal is waar deze jonge statushouders behoefte aan hadden en waar de ontwikkeling het grootst bleek.’ – Begeleider M.*

1.1 CULTUURVERSCHILLEN

‘Welkom in onze wereld, maar je hebt je daar maar gewoon aan te houden.’ – Begeleider M.

Wat tijdens het gesprek in de focusgroep naar voren kwam, was dat wederzijds respect hebben voor elkaar de eerste stap is voor een veilig leerklimaat. Het temperament is in de verschillende culturen niet altijd hetzelfde. Dit maakt dat een reactie ‘in onze ogen’ vaak heftig kan overkomen, terwijl dat voor hen nog een redelijk rustige reactie is, waardoor een stagebedrijf zegt; ‘Ja, als je zo temperamentvol bent, dan komen we niet in gesprek met elkaar’. Vooroordelen spelen hierin ook een grote rol. Een begeleider is sneller geneigd om te denken dat een statushouder lager opgeleid is. Ze geven aan niet in vooroordelen te willen werken, maar vaak is het ook de angst van het niet kennen, de cultuur niet begrijpen. Ze willen niet bewust discrimineren, dat is ook niet wat ze doen. Soms hebben statushouders al het gevoel van discriminatie als er op een bepaalde manier naar ze gekeken wordt. Dat is hun gevoel, daar kun je ook niet zoveel aan veranderen. Je wil niet in vooroordelen werken, dus je moet heel voorzichtig zijn met hoe je dat inkleedt, de uitleg naar een begeleider toe. Stagebedrijven weten vaak van tevoren niet wat ze aan deze leerlingen hebben, wat maakt dat ze meer terughoudender zijn met het aannemen van deze leerlingen. Wat ook terugkwam in de verschillende gesprekken, is dat deze doelgroep heel leergierig is. Ze willen graag dingen weten, niet alleen over ons land en de cultuur, maar ze willen ook hard werken, zijn over het algemeen gemotiveerd om wat van hun toekomst te maken. Een leerling uit de focusgroep zei: *‘Ik wil heel graag werken, omdat ik wil verdienen voor mezelf.’*

THEMA 2 BEGELEIDING

‘Die stages zijn echt allesbepalend.’ – Docent D.

De experts geven in de interviews aan dat de begeleiding voor deze doelgroep intensief is. De begeleiders zijn veel meer op de werkvloer voor uitleg, in de begeleiding zelf moet je dingen uitleggen. Als begeleider krijg je een beperkt aantal minuten, uren voor de begeleiding, daar moet je het mee doen. Commerciële bedrijven willen best een stagiaire begeleiden, maar die intensieve begeleiding die deze groep nodig heeft, is dan veel moeilijker. Een stagebedrijf kan de school en begeleiders daar bellen als het niet goed gaat met leerlingen. Andersom, leerlingen kunnen wat vragen, ook als iets heel goed gaat.

‘Maar wat we dan zien bij de statushouders, is dat wij veel intensiever aanwezig zijn. Dan krijg je bijna een onwerkbaar situatie.’ – Docent D.

Omdat ze het soms gewoon niet goed begrijpen en dat maakt het soms ook wel ingewikkeld werken met deze groep geven de experts aan. Heel veel bedrijven kijken gelukkig ook wel naar wat ze kunnen en niet zozeer naar een diploma, of wie het is of uit welk land deze leerling komt. Het lastige aan het werken met deze doelgroep, is het geven en krijgen van feedback. Zij voelen volgens een expert de opbouwende kritiek of feedback in een reflectie al gelijk als een aanval. Op de vraag hoe leerlingen worden geplaagd op een geschikte stageplek, wordt er gekeken naar hun talenten/ kwaliteiten voordat ze ergens geplaatst worden, wordt er eigenlijk door alle experts benoemd dat er vooral wordt gekeken naar de interesses van deze leerlingen: *'Het is meer dat hun interesse wat meer gevolgd wordt, waardoor ze wat gemotiveerder blijven om daar te zijn.'* – Docent D.

Als de vraag wordt voorlegd aan de statushouders rondom de begeleiding die zij krijgen vanuit school of het bedrijf, ontstaat er verwarring. Zij hebben moeite met het beantwoorden van deze vraag. *'Respect aan die baas, moet je respect geven. Omdat als je respect niet geeft, als je niet zo goed aan het werk gaat, dan ga je weg uit het werk.'* Tijdens het gesprek kwam het er op neer dat de statushouders vooral wederzijds respect verwachten. Als zij respect geven aan de baas, verwachten ze ook respect terug.

'Na enig miscommunicatie is het heel goed gegaan. Ik heb de thuissituatie en de taalbarrière uitgelegd. Daarna is ze met veel geduld goed begeleid.' – Docent B.

2.1 SAMENWERKEN

***'Wij moeten als begeleiders veel nauwer samenwerken.'* – Docent D.**

Tijdens de interviews heeft de onderzoeker de samenwerking veelal bevraagd. De samenwerking tussen de schoolbegeleider en de begeleider van het bedrijf, maar ook de samenwerking tussen de scholen en gemeenten. Uit de resultaten van de analyse uit de interviews met experts komt veelal naar voren dat begeleiders korte lijntjes hebben als het gaat over de leerling. Een begeleider kan bij de begeleider van school terecht met vragen door telefonisch contact op te nemen, een mail te sturen of een afspraak maken. Deze samenwerking is van belang om de ontwikkeling van de leerling scherp te houden en in te zetten op waar de behoefte ligt. Begeleiders geven aan dat de samenwerking tussen school en bedrijf versterkt kan worden door meer samen op te trekken, projecten op te zetten en hier ook andere organisaties in betrekken.

'Waar zitten we dan op het stukje richting die stagevoorbereiding en kunnen we elkaar daarin versterken? En vooral ook al een daad veranderen als het gaat om talentontwikkeling.' – Begeleider M.

Uit onderzoek zoals beschreven in het theoretisch kader komt naar voren dat de samenwerking tussen scholen en gemeenten van belang is voor de ontwikkeling van deze doelgroep. Uit de interviews blijkt dat een samenwerking tussen scholen, bedrijven en gemeenten specifiek gericht op de jonge statushouder, nog niet plaatsvinden. Zo benoemt een van de experts: *'Samenwerken in het Zwolse doen we veel om van elkaar te leren, om het beter te maken. Alleen gericht op de statushouder, is dat niet'*. In een ander interview wordt benoemd dat er wel contact is met de gemeente, maar dat deze niet specifiek plaatsvinden rondom deze doelgroep. De experts zouden graag nauwer willen samenwerken.

'Er is een bepaalde zorg die je deelt met elkaar, als we dat ook samen op kunnen pakken, is dat fantastisch'. – Docent D.

Het gaat in de overleggen tussen gemeente en bijvoorbeeld DOCK24 vooral over de volwassen statushouder. Op het gebied van de jonge statushouders ligt daar zeker ook nog wel een taak voor de gemeente, zo noemen de experts.

'Ik denk dat alles wat je voor die leerlingen kunt doen, dat dat een plus is.' – Docent B.

THEMA 3 KANSENONGELIJKHEID

‘Je hebt een hele grote gunfactor nodig.’ – Docent D.

Uit de gesprekken met de experts, komt vooral naar voren dat er juist op taalgebied wat meer tijd in begeleiding nodig is. Op de vraag wanneer een stage behaald is, voor de begeleider of voor de statushouder, worden verschillende antwoorden gegeven. Voor de statushouder is een stage succesvol als zij een vinkje op hun rapport behalen. Dit in de vorm van een voldoende beoordeling, niet alleen als cijfer, maar ook op het gebied van waardering en respect krijgen van stagebedrijven. De experts geven aan dat de stage succesvol is op het moment dat de leerling een groei laat zien, dat ze zich geaccepteerd voelen, dat ze een ontwikkeling en een groei doormaken. Maar vooral dat een stage niet vroegtijdig stopt om redenen van taal of culturele achtergrond, het onbegrip daarin.

‘Bij veel statushouders is taal natuurlijk een groot struikelblok om aan het werk te komen, om je goed duidelijk te kunnen maken, om dingen ook goed te kunnen begrijpen die je weer uit kunt voeren.’ – Docent B.

Ook de statushouders zelf geven in het focusgesprek aan dat taal, en daarmee de communicatie met werkgevers en collega's, een grote uitdaging voor hen is. Het niet uit hun woorden komen en niet kunnen verwoorden wat zij daadwerkelijk willen zeggen, levert veel frustratie en onbegrip op. Op de vraag aan de leerling of hij het gesprek aangaat als hij het ergens niet mee eens is op de werkvloer, krijgt de onderzoeker het antwoord: *‘Nee, dan ga ik uitschelden enzo en dan ga ik weg. Ik word snel boos’*. Hij geeft aan dat hij niet alles kan zeggen wat hij wil zeggen.

‘Als het mijn eigen taal was, dan kan ik wel wat ik wil zeggen, kan ik dat gewoon zeggen. Ik kan in Nederlands niet alles zeggen wat ik wil zeggen.’ – Leerling S.

3.1 PARTICIPATIE

‘Zodat ze kunnen participeren en eigen geld verdienen en eigenwaarde houden.’ – Begeleider M.

School speelt een grote rol in de participatie binnen deze maatschappij, in de maatschappelijke ondersteuning. Zo zegt een van de geïnterviewde experts: *‘Het is daarin gelegen dat iemand zijn eigen financiën, zijn eigen geld kan verdienen en dus zijn eigen financiën thuis kan rondbrengen en zelfstandig kan leven’*. Een van de doelen van SLO is dat de PRO-scholen leerlingen leren tussen wonen, werken en vrije tijd. Dat ze in hun vrije tijd ook maatschappelijk betrokken zijn. Het is daarmee dus ook een verplichting voor een school waar zij iets mee moeten. Dit is een lastige verplichting. Zo merkt ook een expert op over het inschrijven op activiteiten op school rondom vrije tijd die worden georganiseerd, dat statushouders vaak gelijk nadat de bel gaat, ook weggaan van school: *‘Zij gaan niet, ook al is het op interesse, niet participeren. We hebben de verplichting als scholen, als praktijkscholen, maar dat is een moeilijk in te kleden rol, een hele moeilijke.’*

3.2 VERWACHTINGEN

De experts geven verder aan dat er iets gedaan moet worden binnen de voorbereiding van een stage, voor zowel de leerlingen als de bedrijven. Voor leerlingen is het belangrijk dat zij weten wat de verwachtingen vanuit de school en het bedrijf zijn. Stagebedrijven hebben behoefte aan voorlichting. Zij willen beter op de hoogte gebracht worden van de leerlingen die zij krijgen. Daarin is het belangrijk dat de cultuurverschillen worden benoemd, wat de achtergrond van die cultuurverschillen zijn. Dan creëer je begrip en krijgen de leerlingen op een gegeven moment ook credits, wat uiteindelijk gaat zorgen voor de gunfactor vanuit bedrijven voor deze leerlingen.

‘Het zijn met name de zij-instromers die moeite hebben met de taal en stage. Soms vanuit het niks één of twee dagen stage moeten lopen en niet de voorbereiding hebben gehad in de eerste en tweede klas, niet de begeleide stage hebben gedaan. Ja, dan is de stap nog lastiger.’ – Docent B.

4.2 BEANTWOORDING DEELVRAGEN

De grote hoeveelheden verkregen informatie middels interviews is op systematische wijze ontleed en geïnterpreteerd om de data te analyseren. Er is gezorgd voor transparantie doordat er systematisch is beschreven hoe de resultaten tot stand zijn gekomen. De betrouwbaarheid van het onderzoek wordt versterkt door middel van de resultaten uit de transcripten. Tussendoor zijn interpretaties vermeden en is er voor het analyseren van de data gebruik gemaakt van de inductieve analyse (Decin et al., 2017). Hieronder wordt per deelvraag uitgewerkt hoe de verzamelde informatie geanalyseerd is en worden de deelvragen beantwoord. Bij het interpreteren van de resultaten is gebruik gemaakt van de richtvragen die Harinck (2013) in zijn boek beschrijft. De geïnterviewde experts en leerlingen zijn geanonimiseerd door wel de achtergrond en expertise te benoemen, maar er is gekozen en overlegd met hen om alleen de voorletter van hun naam te gebruiken.

DEELVRAAG 1

Op welke wijze worden de statushouders van Talentstad PRO op dit moment begeleid vanuit de school en de betrokken partners?

De beantwoording van deze onderzoeksvraag is door middel van interviews tot stand gekomen. Om gestructureerd met deze gegevens aan de slag te gaan is gebruik gemaakt van transcriberen en vervolgens open coderen. Uit de transcripten zijn resultaten behaald en opgedeeld in drie thema's met bijbehorende sub-thema's. Deze resultaten zijn verwerkt in een artikel om te delen met Talentstad PRO, Thorbecke PRO, betrokken stagebedrijven en gemeente Zwolle.

Drie interviews uitgevoerd met drie experts uit het werkveld:

D. - stagebegeleider entree Thorbecke PRO

B. - stagebegeleider Talentstad PRO

M. - begeleider DOCK24

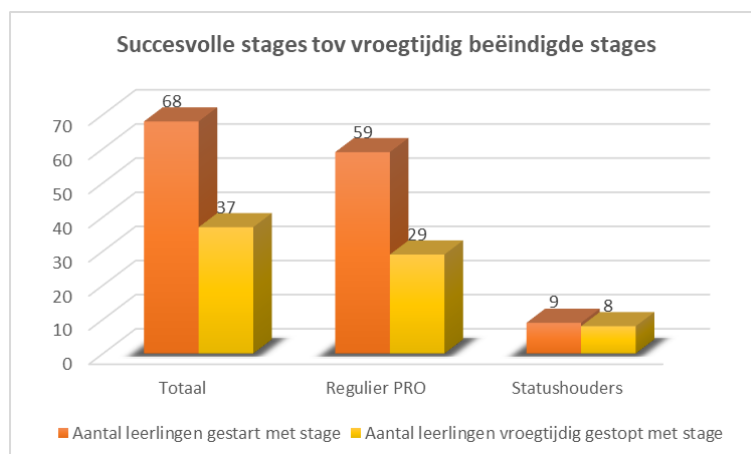
De standaard begeleiding voor leerlingen van zowel Talentstad PRO als Thorbecke PRO ligt op drie keer per stageperiode dat begeleiders langskomen op het stageadres: een startgesprek, tussenevaluatie en eindevaluatie. Daarnaast wordt contact onderhouden en wordt er veel gebeld met begeleiders van stagebedrijven. Leerlingen houden wekelijks een logboek bij met hun ervaringen die week op hun stageadres. Op beide scholen merken de begeleiders dat de begeleiding van statushouders intensief is. De focus van deze stages, van deze doelgroep, ligt in het spreken en begrijpen van de Nederlandse taal. Begeleiders zijn meer op de stageplek aanwezig, omdat er meer uitleg in de begeleiding nodig is. Op beide scholen wordt er gewerkt met een LOB-stagehandboek. Voor statushouders is er geen apart handboek, scholen willen hierin geen onderscheid maken en hanteren voor de hele school hetzelfde stagehandboek, dezelfde competenties die zij moeten behalen. Als dezelfde norm wordt gehanteerd, is het voor bedrijven ook duidelijk.

DEELVRAAG 2

In hoeverre worden de stages van statushouders vaker vroegtijdig beëindigd ten opzichte van de reguliere PRO-leerlingen?

Om tot de beantwoording van deze deelvraag te komen, is middels een mail naar collega's informatie opgevraagd over de stages uit het schooljaar 2020-2021. Van alle ondervraagde bovenbouwcollega's hebben er vijf gerepsondeerd. De statistieken zijn verwerkt in een kolomdiagram, om zo een visueel beeld te schetsen van de succesvolle stages ten opzichte van de vastgelopen stages, reguliere PRO-leerlingen ten opzichte van NT2-leerlingen.

Talentstad praktijkonderwijs had in het schooljaar 2020-2021 acht midden-/bovenbouwklassen. Van de acht mentoren die gevraagd zijn om een overzicht te sturen van hun stage leerlingen, hebben vijf mentoren gereageerd. Deze vijf mentoren hadden vorig jaar in totaal 68 mentorleerlingen die stage liepen in dit schooljaar. In een mail is gevraagd of de mentoren een overzicht kunnen sturen met leerlingen waarvan hun stage is vastgelopen of vroegtijdig beëindigd, en of dit een statushouder was of een reguliere PRO leerling. Van de 68 leerlingen is bij 37 leerlingen de stage vastgelopen of vroegtijdig beëindigd. Van de zestien statushouders die stage liepen, zaten er negen in de vijf mentorklassen die respons hebben gegeven. Van de negen statushouders zijn acht stages vastgelopen of vroegtijdig beëindigd wegens verschillende redenen. Aan de hand van deze informatie is er een kolomdiagram gemaakt om de informatie zowel visueel als schematisch over te laten brengen.

Wat veelal teruggegeven werd in de evaluatie van de mentoren, is dat de corona pandemie een grote rol heeft gespeeld tijdens stage het afgelopen jaar. Sommige leerlingen zijn meer stage gaan lopen omdat de school dicht was, andere leerlingen moesten vanwege de pandemie stoppen met hun stage, omdat er bijvoorbeeld niet zoveel mensen op de werkvloer aanwezig mochten zijn.

DEELVRAAG 3

Hoe ervaren Talentstad PRO en de betrokken partners de huidige samenwerking als het gaat om de huidige begeleiding van statushouders tijdens hun stage?

De beantwoording van deze onderzoeksvraag is door middel van interviews tot stand gekomen. Om gestructureerd met deze gegevens aan de slag te gaan is gebruik gemaakt van transcriberen en vervolgens open coderen. Uit de transcripten zijn resultaten behaald en opgedeeld in drie thema's met bijbehorende sub thema's. Deze resultaten zijn verwerkt in een artikel om te delen met Talentstad PRO, Thorbecke PRO, betrokken stagebedrijven en gemeente Zwolle.

Drie interviews uitgevoerd met drie experts uit het werkveld:

D. - stagebegeleider entree Thorbecke PRO

B. - stagebegeleider Talentstad PRO

M. - begeleider DOCK24

Tijdens de gesprekken met de experts wordt veelal benoemd dat de samenwerking (thema 2.1) tussen bedrijven en scholen, scholen onderling, de verbinding hierin zoeken, van belang is. De docenten en begeleiders van Talentstad PRO, Thorbecke PRO en DOCK24 geven aan dat de lijntjes kort zijn, het contact goed is en dat er actie wordt ondernomen wanneer er vragen zijn.

Naast de periodieke afspraken (startgesprek, tussen- en eindevaluatie) zijn er tussendoor momenten waar begeleiders van school telefonisch contact opnemen met de stagebedrijven. Stagebedrijven kunnen ten alle tijden contact opnemen met de begeleiders van school als zij vragen hebben. Als er specifiek gekeken wordt naar de samenwerking zoals in de pilot, tussen Talentstad PRO, Thorbecke PRO en DOCK24, wordt benoemd dat daar winst te behalen valt. Meer samen optrekken, meer van elkaar leren, om zo het onderwijs beter te maken. Over het algemeen wordt de samenwerking tussen scholen en stagebedrijven momenteel wel als prettig ervaren, vooral door middel van de korte samenwerkingslijntjes.

DEELVRAAG 4

Wat zijn de ervaringen vanuit statushouders met de begeleiding vanuit Talentstad PRO en betrokken partners?

De beantwoording van deze onderzoeksvraag is door middel van een interview met een focusgroep van vier leerlingen tot stand gekomen. Ook was hier een docent vanuit Talentstad Praktijkonderwijs aanwezig. Om gestructureerd met deze gegevens aan de slag te gaan is gebruik gemaakt van transcriberen en vervolgens open coderen. Het transcript is geanalyseerd aan de hand van de drie thema's met bijbehorende sub thema's die eerder zijn benoemd. Deze resultaten zijn ook verwerkt in het artikel om te delen met Talentstad PRO, Thorbecke PRO, betrokken stagebedrijven en gemeente Zwolle.

Een focusgesprek uitgevoerd met:

- **Vier schoolgaande statushouders** waarvan de stage is vastgelopen of vroegtijdig beëindigd

- **Docent/begeleider** van Talentstad Praktijkonderwijs.

Uit het focusgesprek met de schoolgaande statushouders kan de onderzoeker concluderen dat wederzijds respect van belang is voor een goede samenwerking tussen leerling en begeleider. Een goede stageplek vinden aan de hand van de wensen van de leerling is vaak moeilijk. Leerlingen willen een stage dicht bij huis, binnen een bedrijf wat vaak niet mogelijk is omdat ze nog niet de leeftijd of niet de juiste certificaten (veiligheid) hebben. Hier ontstaat frustratie vanuit de leerling. De leerlingen uit het focusgesprek geven aan dat zij het lastig vinden om zichzelf te verwoorden, dat er vaak miscommunicatie ontstaat wanneer zij proberen uit te leggen wat hen dwars zit. De verwachtingen liggen vaak uiteen waardoor er onbegrip ontstaat.

DEELVRAAG 5

Welke verandering in het huidige stagehandboek LOB en het begeleidingstraject voor statushouders is er nodig op Talentstad PRO om de stages en de doorstroom naar vervolg succesvol te maken?

Naar aanleiding van de onderzoeksresultaten kunnen er enkele aanbevelingen worden gegeven gericht op de begeleiding van statushouders tijdens hun externe stage. De beantwoording van het slot van het onderzoek is door middel van de interviews met experts en het focusgesprek tot stand gekomen. Daarnaast is er gebruik gemaakt van de theoretische verkenning om verbanden te leggen tussen ervaring vanuit het werkveld, de leerlingen en literatuur. Om gestructureerd met deze gegevens aan de slag te gaan is gebruik gemaakt van transcriberen en vervolgens open coderen van de interviews. Uit de verschillende transcripten zijn resultaten behaald en opgedeeld in drie thema's met bijbehorende subthema's. Deze resultaten zijn verwerkt in een artikel om te delen met Talentstad PRO, Thorbecke PRO, betrokken stagebedrijven en gemeente Zwolle.

Drie interviews uitgevoerd met drie experts uit het werkveld:

D. - stagebegeleider entree Thorbecke PRO

B. - stagebegeleider Talentstad PRO

M. - begeleider DOCK24

Een focusgesprek uitgevoerd met:

Vier schoolgaande statushouders waarvan de stage is vastgelopen of vroegtijdig beëindigd

Docent/begeleider van Talentstad Praktijkonderwijs.

Informatie opgehaald uit literatuur (theoretische kader)

Het LOB-stagehandboek zoals gebruikt wordt op Thorbecke PRO en Talentstad PRO is de norm voor leerlingen en bedrijven voor het behalen van stagecompetenties. De scholen geven aan hierin geen onderscheid te willen maken voor schoolgaande statushouders. Leerlingen kunnen dit handboek zelf vertalen wanneer zij iets niet snappen, maar het handboek vertalen naar bijvoorbeeld Arabisch zou voorbij gaan aan het doel van een stagehandboek en het leerrendement van leerlingen. Zij lopen stage om onder andere de Nederlandse taal beter te leren begrijpen, evenals de Nederlandse cultuur. Op het moment dat je het handboek aanbiedt in een taal die zij beheersen, ga je hieraan voorbij. Zij kunnen hulp en ondersteuning krijgen in het begrijpen van het stagehandboek vanuit school en het bedrijf waar zij stage lopen. Een verandering in het huidige stagehandboek is dus niet zozeer een prioriteit vanuit de statushouder, de school of het bedrijf. Wel geven experts aan dat voorlichting aan bedrijven over het type leerling wat bij hen komt stagelopen van belang is. Dat wordt nu, gericht op deze doelgroep, nog te weinig gedaan. Daarnaast zou een bevoegde NT2-docent ook een aanwinst zijn voor de school. Deze docent kan de voorlichting geven, heeft kennis van de doelgroep en kan haar kennis overdragen naar zowel de leerling, school als het stagebedrijf. Ook wordt in de verschillende interviews benoemd dat een maatje die meegaat naar dezelfde stage als de statushouder een oplossing zou kunnen zijn. Een maatje, medeleerling, om zo informeel van elkaar te leren, de ontmoeting te laten plaatsvinden en vanuit daar verder werken aan ontwikkeling. In het onderzoek van Movisie (2019) naar wat werkt bij een succesvolle toeleiding van jongeren naar werk wordt naar voren gebracht dat het inzetten van coaches, buddy's of mentoren, vaak volwassen personen, dienen als een goed voorbeeld, maar dat zij ook een rol kunnen spelen bij de begeleiding van jongeren. Zij denken mee en adviseren over allerlei vormen van praktische hulp. Ook het geven van emotionele ondersteuning werkt helpend. *'Het inzetten van succesvolle rolmodellen of mentoren werken effectief bij het bereiken van kwetsbare jongeren, het vergroten van zelfvertrouwen van jongeren en het motiveren voor school of werk.'* (Movisie, 2019). Het wordt benoemd als mogelijke oplossing voor het succesvol integreren binnen de Nederlandse samenleving, met als positief gevolg een waardevolle plek op de arbeidsmarkt.

5. CONCLUSIE EN DISCUSSIE

In dit onderzoek is antwoord verkregen op de hoofdvraag: 'Op welke wijze kunnen Talentstad PRO en haar betrokken partners, leerplichtige statushouders (12 tot 18 jaar) zo goed mogelijk voorbereiden en optimaal begeleiden voor en tijdens hun externe stage?'. Met de discussie is er geëvalueerd op het onderzoek en op de betrouwbaarheid van de resultaten. Op methodische wijze komen de sterkte- en zwaktepunten naar voren. De validiteit en betrouwbaarheid van het onderzoek is ter discussie gesteld. Er is uitgelegd welke beperkingen er waren en welke invloed dit had op de resultaten. Aan de hand van deze informatie is gekeken of de resultaten overeenkomen met de verwachtingen uit de theoretische verkenning. Ten slotte is er een suggestie gedaan voor vervolgonderzoek in de toekomst.

5.1 CONCLUSIE

De stages zijn allesbepalend voor leerlingen van het praktijkonderwijs. *'Het praktijkonderwijs heeft als doelstelling leerlingen voor te bereiden op maatschappelijk blijvend zelfstandig functioneren binnen de samenleving.'* (Platform Praktijkonderwijs et al., 2012). De domeinen werken, wonen, vrije tijd en burgerschap zijn de pijlers waarop het onderwijs gebouwd is. Het domein werken en de stages die daaronder vallen, vormen een essentiële bouwsteen tot zelfstandig functioneren. Denk aan eigen inkomen, wat iemand zelfredzaam maakt en betekenis geeft aan het eigen bestaan. Voor statushouders is er geen apart LOB-stagehandboek, dit is ook niet nodig blijkt uit de gesprekken met de geïnterviewden. Scholen willen geen onderscheid maken en hanteren voor elke leerling hetzelfde stagehandboek. Als dezelfde norm wordt gehanteerd, is het voor bedrijven ook duidelijk. Mogelijke kansen liggen in een structurele samenwerking met gemeenten, (vrijwilligers-)organisaties en andere scholen (Movisie, 2018), of een schakeltraject zoals benoemd in het onderzoek van De Gruijter (2020). De samenwerking tussen scholen en gemeenten is van belang voor de ontwikkeling en integratie van deze doelgroep. Uit de interviews blijkt dat een samenwerking tussen scholen, bedrijven en gemeente specifiek gericht op de jonge statushouder, nog niet plaatsvinden. De verbinding in de samenwerking tussen beleiders, leerlingen, scholen, bedrijven, organisaties en gemeente kan zorgen voor een optimale leerrendement voor de leerplichtige statushouder (De Gruijter et al., 2020). Een verrijking als het gaat om de integratie van de jonge statushouder in de Nederlandse samenleving. Om deze samenwerking te stimuleren, kan er een voorlichtingsmiddag georganiseerd worden voor (mogelijke) stagebedrijven. Een voorlichtingsmiddag georganiseerd door scholen, in samenwerking met de gemeente en betrokken organisaties die kennis hebben van statushouders. Voorlichting kan er voor zorgen dat er meer begrip gecreëerd wordt voor deze doelgroep, waardoor er ook mogelijk meer doorstroom-mogelijkheden ontstaan. Voor het organiseren van de voorlichting naar bedrijven toe is het belangrijk dat leerlingen en ouders mee worden genomen in de voorbereiding (KIS, 2020) en hun aandeel kunnen leveren, dat de cultuurverschillen worden benoemd en wat de achtergrond van die cultuurverschillen zijn. Dan creëer je begrip en krijgen de leerlingen op een gegeven moment ook de credits die zij verdienen.

Daarnaast kunnen ouders betrokken worden bij de NT2- en burgerschapslessen. Zo wordt de ouderbetrokkenheid groter en kan het deze ouders ook helpen bij het leren van de Nederlandse taal en daarbij de integratie in de samenleving. Een van de kernvoorwaarden waar praktijkscholen aan moeten voldoen, is het thema 'vrije tijd'. Informele ontmoetingen en activiteiten inroosteren op een vast moment in de week, na schooltijd, zou voor de leerling een gekaderd vrij moment kunnen opvullen. Vanuit zo'n informele ontmoeting met andere jongeren kan de statushouder werken aan de Nederlandse taal en leert hij/zij andere leeftijdgenoten kennen. Er kunnen nieuwe vriendschappen ontstaan of hobby's ontdekt worden. Ook dit kan georganiseerd worden met andere scholen, de gemeente of organisaties binnen Zwolle. De schoolgaande statushouder moet centraal staan in het begeleidingsproces. Er moet meer gekeken worden naar de talenten en kwaliteiten van deze leerling, ongeacht de taalbarrière. Voor gelijke kansen voor deze leerlingen moet er begrip gecreëerd worden. De leerling moet weten wat er van hem verwacht wordt vanuit de school en het bedrijf, het stagebedrijf moet weten wat er in het LOB-stagehandboek als norm gehanteerd wordt rondom het behalen van competenties. Een buddy-systeem zowel binnen de school als op de stageplek zorgt voor een laagdrempelige manier van vragen stellen voor de statushouder. Zo wordt de kans dat de statushouder om

verduidelijking vraagt als hij/zij het niet begrijpt, groter. De school en begeleiders moeten de verwachtingen vanuit het bedrijf waarborgen en continue evalueren. Het is belangrijk dat lijntjes tussen de begeleiders van school en het stagebedrijf kort zijn, dat er een veilig leerklimaat gestimuleerd wordt voor de leerling.

5.2 DISCUSSIE

Om tot resultaten voor het onderzoek te komen zijn er verschillende onderzoeksmethoden ingezet. Er is een verkenning gedaan op literatuur, er is gekeken naar rapporten vanuit gemeente Zwolle, er zijn individuele interviews afgenomen met experts en er is een focusgesprek geweest met leerlingen en betrokken docent. Door deze verschillende vormen van dataverzameling en door meerdere bronnen te onderzoeken wordt er triangulatie toegepast. Harinck (2013) beschrijft dat het toepassen van triangulatie de validiteit en betrouwbaarheid van het onderzoek vergroot. Door middel van de open interviews die zijn uitgevoerd met professionals buiten de organisatie, wordt er ook ingezet op de geldigheid van de resultaten. Smaling (2016) beschrijft in zijn artikel dat dit zorgt voor externe validiteit. Dit betekent dat de conclusie en aanbevelingen niet alleen gelden voor Talentstad PRO, maar ook te generaliseren zijn naar andere scholen en betrokken partners. Daarnaast is de validiteit tijdens het onderzoeksproces vergroot. Dit is vergroot door het tussentijds evalueren en discussiëren over de meetinstrumenten van de interviews, de uitvoering van het onderzoek en de analyse van de data. De interviews zijn door de onderzoeker uitgevoerd, waarbij opnameapparatuur is gebruikt. Door de samenwerking met een critical friend is de onderzoeker scherp gebleven en is zij afgeweken van voorafgestelde interpretaties. Na de uitvoering van drie individuele interviews en het focusgesprek is er individueel getranscribeerd. De coderingen en labels zijn uitgevoerd door de onderzoeker en haar critical friend. Decin et al. (2017) stellen dat door het inzetten van meerdere personen bij de uitvoering en analyse de betrouwbaarheid en validiteit wordt vergroot: *‘Een kritische vriend is iemand die ondersteunend en kritisch meekijkt naar het praktijkonderzoek met het oog op het optimaliseren van je onderzoek.’* Ook is het van belang om een zelfcontrole in te bouwen. Deze zelfcontrole is in dit onderzoek ingebouwd door na de interviews de codeerstrategie te laten beoordelen door de onderzoeksbegeleider. Daarnaast zijn de uitwerkingen van de transcripten nabesproken in de evaluatie van de pilot met de betrokken deelnemers. Door deze evaluatie in te bouwen is er onafhankelijkheid van de onderzoeker bewerkstelligd en heeft dit gezorgd voor een vordering in de betrouwbaarheid van het onderzoek.

Echter, er is een aantal kanttekeningen te plaatsen aan de resultaten uit de interviews en daarbij het onderzoek. De onderzoeker heeft zich verdiept in internationale bronnen, maar deze bleken lastig te gebruiken omdat het probleem zich internationaal heel anders uit. Gedurende het onderzoeksproces is er afgeweken van de onderzoeksopzet. Zo bleek dat het gebruik van vooraf bedachte instrumenten al een onderzoek op zich was. Ook bleek het inzetten van een tolk voor het focusgesprek niet van belang. Wat veelal teruggegeven werd in de evaluatie van de mentoren van Talentstad PRO, is dat de corona pandemie een grote rol heeft gespeeld tijdens de stages van het afgelopen jaar. Dit kan als gevolg hebben dat de uitkomsten van het onderzoek een vertekend beeld geven van de gelopen stages van de leerlingen in deze tijd. Daarnaast zijn er interviews online afgenomen in plaats van fysiek en zijn er minder leerlingen bevraagd dan vooraf gedacht. Om ervoor te waken dat het onderzoek een langdurig proces werd, is ervoor gekozen om de interviews wel plaats te laten vinden, zowel fysiek met minder leerlingen als online.

5.3 SUGGESTIES VOOR VERDER ONDERZOEK

Momenteel is er een vervolgonderzoek gestart op Talentstad PRO door medestudent W. Den Boer van Hogeschool Windesheim naar het inzetten van kwaliteiten en talenten op de stageplek door middel van een skilltree. Ook wordt er in dit onderzoek gekeken naar het bevorderen van de ouderbetrokkenheid binnen de school van de statushouder. Verder kan er onderzoek gedaan worden naar de samenwerking tussen scholen, bedrijven, organisaties en gemeente, wat de meerwaarde van deze samenwerking zou kunnen zijn voor deze doelgroep. Daarnaast zou er in de praktijk een buddy-systeem opgezet en uitgevoerd kunnen worden.

6. AANBEVELINGEN

Naar aanleiding van de onderzoeksresultaten kunnen er enkele aanbevelingen worden gegeven gericht op de begeleiding van statushouders naar een succesvolle stage. Deze zijn beschreven aan de hand van de drie thema's uit de resultaten. Ook is er gebruik gemaakt van de beschreven theorie.

SAMENLEVING

- Zet de jonge statushouder standaard op de agenda bij overleggen (school-breed, Zwolse acht, regionaal netwerkoverleg).
- Zorg voor maatschappelijke betrokkenheid vanuit de school voor deze doelgroep.
- Maak leerlingen en begeleiders bewust dat het verschil in cultuur ook iets moois kan brengen.
- Betrek ouders in het zoeken van een stageplek en de begeleiding daarin.
- Organiseer informele ontmoetingen met Nederlandse jongeren. Werk vanuit die ontmoeting aan taal.

BEGELEIDING

- Bespreek met de leerling wat zijn talenten / kwaliteiten zijn. Zoek aan de hand daarvan een geschikte stageplek op interessegebied.
- Zorg voor een coach/mentor/maatje voor de statushouder op hetzelfde stagebedrijf.
- Zorg voor een bevoegde NT2-docent binnen de school.
- Rooster NT2-lessen vast in voor deze doelgroep. Een uur in de week, waar leerlingen terecht kunnen met hun vragen en even hun verhaal kwijt kunnen.
- Betrek ouders van schoolgaande statushouders bij deze NT2-lessen.

KANSEN(ON)GELIJKHEID

- Zorg voor een structurele samenwerking met gemeenten, (vrijwilligers-)organisaties en andere scholen.
- Organiseer extra ondersteuning voor deze doelgroep over de doorstroommogelijkheden.
- Organiseer een voorlichtingsmiddag voor stagebedrijven met als doel begrip creëren voor deze doelgroep.
- Creëer een succesvolle integratie van statushouders binnen de externe bedrijven om een negatieve beeldvorming over hen tegen te gaan.

LINK NAAR ARTIKEL

Een link naar het artikel die is gemaakt om de resultaten te delen met collega's, bedrijven, organisaties en gemeente Zwolle.

https://www.canva.com/design/DAE8XhfoI8k/cRWOC4QHiZN1mWB7jyU3pw/watch?utm_content=DAE8XhfoI8k&utm_campaign=designshare&utm_medium=link&utm_source=publishsharelink

7. NAWOORD

Dit onderzoek heeft mij veel laten inzien, het heeft mij weer even met twee benen op de grond gezet, het is een eyeopener geweest. Het heeft mij laten inzien hoe groot de kansenongelijkheid is voor (jonge) vluchtelingen die naar Nederland komen. De mogelijke redematies die ik op voorhand had bedacht aan de hand van de probleemstelling bleken veel groter. Gedurende het onderzoek ben ik erachter gekomen dat vluchtelingen niet alleen te maken hebben met een taalbarrière, maar dat zij veel meer belemmeringen tegenkomen tijdens hun integratie binnen de samenleving. Ik ben door middel van dit onderzoek gaan zien waar de tekorten liggen voor deze doelgroep en waar zij beter in begeleid kunnen worden. Mede dankzij dit onderzoek wil ik mij hard gaan maken voor deze doelgroep, ik wil hen nog meer zelf een stem geven, hen laten spreken en meedenken, ik wil hen horen. Ik hoop dat door middel van dit onderzoek de jonge statushouder op de agenda komt te staan binnen de gemeente.

Toen ik dit onderzoek begon, had ik veel twijfels over hoe ik dit moest gaan aanpakken. Ik was eigenlijk nog niet zo erg betrokken geweest bij de statushouders, behalve dat ik een enkeling in de klas had gehad. In de klas merkte ik wel dat communicatie en uitleg geven aan deze leerlingen niet altijd makkelijk was, ik vroeg mijzelf dan af hoe ik dit onderzoek samen met hen kon gaan doen. Het heeft mij uit mijn eigen comfort zone gehaald. Ik heb, mede door de leerlingen, mijzelf vaak moeten uitdagen in positieve zin. Dit heeft als resultaat dat ik een onderzoek/artikel met trots kan presenteren aan collega's, andere scholen, stagebedrijven, organisaties en gemeente. Het heeft mij inzicht gegeven in het feit dat er zeer weinig (wetenschappelijk) onderzoek gedaan is naar de jonge statushouder in Nederland. Dit onderzoek is dan ook een nieuw onderwerp wat nog niet eerder uitgevoerd is in Nederland.

Ik wil mijn onderzoekende houding nog meer kunnen ontwikkelen en zal de aanbevelingen die uit dit onderzoek komen, op langere termijn gaan implementeren binnen Talentstad PRO. Door de literaire verdieping, het analyseren van de interviews, de samenwerking met collega's, Thorbecke PRO en DOCK24, de ontmoeting met het werkveld en dit verwerken in het schrijven van het onderzoek, kan ik zeggen dat ik nu echt betrokken ben bij deze doelgroep. Ik heb kennis van de achterliggende problematiek, collega's komen naar mij toe met vragen over hun leerlingen. Ik heb mijn eigen visie en mening kunnen vormen, niet alleen gebaseerd op ervaring, maar ook een visie die aansluit bij de literatuur. Het proces van het doen van dit onderzoek heeft mij laten inzien hoeveel doorzettingsvermogen ik heb, ik heb het onderzoek uitgevoerd naast dat ik vier dagen werk. Daarnaast liep ik veel vertraging op door de COVID-crisis. Ik heb lef getoond door een gevoelig onderwerp toch bespreekbaar te maken en daarbij de leerlingen laten spreken. Het doorlopen van het gehele proces is niet ideaal verlopen, het heeft veel vertraging opgelopen, maar het heeft mijn eigen motivatie niet ten onder gedaan. Ik hoop daarom ook anderen te kunnen motiveren met dit onderzoek aan de slag te gaan om eventueel een van de aanbevelingen uit te voeren binnen de school of verder onderzoek te doen. Dit alles om de statushouders een plek in deze samenleving te kunnen bieden die zij verdienen!

CONTACTGEGEVENS

Mocht u een vraag hebben naar aanleiding van dit onderzoek, de instrumenten of transcripten willen inzien of wilt u iets met de onderzoeker delen?

Dan kunt u het beste contact opnemen via onderstaande gegevens:

Marlon Verhoef

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/in/marlon-verhoef-b4317913b/>

Mailadres: marlonv97@hotmail.com

8. BRONVERMELDING

Anthony-Newman, M. (2019). *Parental involvement of immigrant parents: a meta-synthesis*, Educational Review, 71:3, 362-381, DOI:10.1080/00131911.2017.1423278

ASCD Whole Child Network. (2020). Learning compact renewed; whole child for the whole world. <http://files.ascd.org/pdfs/programs/WholeChildNetwork/2020-whole-child-network-learning-compact-renewed.pdf>

Bakker, J., Denessen, E., Dennissen, M., & Oolbakkink-Marchand, H. (2013). *Leraren en ouderbetrokkenheid. Een reviewstudie naar de effectiviteit van ouderbetrokkenheid en de rol die leraren daarbij kunnen vervullen*. Nijmegen: Radboud Universiteit Nijmegen

CBS. (2019). *Statushouders: huisvesting en integratie - Asiel en integratie*. Asiel en integratie | 2019. <https://longreads.cbs.nl/asielenintegratie-2019/statushouders-huisvesting-en-integratie/#:~:text=Niet%2Dleerplichtige%20statushouders%20volgen%20ook%20onderwijs&text=Dit%20percentage%20blijft%20stijgen%20naar,kregen%20is%20dit%2035%20procent>.

Centraal Bureau voor de Statistiek. (2020a, juni 4). *Statushouders oververtegenwoordigd in praktijkonderwijs*. Geraadpleegd op 17 mei 2021, van <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2020/23/statushouders-oververtegenwoordigd-in-praktijkonderwijs>

Centraal Bureau voor de Statistiek. (2020b, augustus 6). *Asiel en integratie 2020—Cohortonderzoek asielzoekers en statushouders*. <https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2020/16/asiel-en-integratie-2020-cohortonderzoek-asielzoekers-en-statushouders>

Decin, G., Alaerts, L., Dessel, J., Vandersmissen, T., Vloeberghs, L., & Van Dessel, J. (2017). *Onderzoekende leraren*. Lannoo.

Ensie. (2018). *Statushouder | betekenis & definitie*. Geraadpleegd op 22 februari 2021, van <https://www.ensie.nl/betekenis/statushouder>

De Gruijter, M., Asmoredjo, J., De Lange, H., & Razenberg, I. (2020, 22 april). *Statushouders via een schakeltraject naar een beroepsopleiding?* Kennisplatform Inclusief Samenleven. <https://www.kis.nl/publicatie/statushouders-schakeltraject-naar-beroepsopleiding>

De Lange, T., Besselsen, E., Rahouti, S., & Rijken, C. (2017). *Van azc naar een baan*. Universiteit van Amsterdam. https://www.everaert.nl/images/pdf/EB_1703_rapport-van_azc_naar_een_baan.pdf

Gariç, S., & De Vries, S. (2019, november). *Werken aan werk voor statushouders: Op zoek naar werkzame elementen bij de arbeidstoeleiding van statushouders*. https://www.researchgate.net/publication/338344716_Werken_aan_werk_voor_statushouders_Op_zoek_naar_werkzame_elementen_bij_de_arbeidstoeleiding_van_statushouders

Goedhart, R. (2020). *Ouderbetrokkenheid bij nieuwkomers vanuit twee perspectieven: hoe leraren en ouders elkaar kunnen bereiken*. Op: PLPO.NL. Utrecht: WOSO

Harinck, F. (2013). *Basisprincipes praktijkonderzoek. 14de, opnieuw herziene en vermeerderde druk: 2013*. Garant.

Heest, F. (2018, 28 mei). *SER: hoger onderwijs voor vluchtelingstudenten blijft problematisch*. ScienceGuide. Geraadpleegd op 27 februari 2021, van <https://www.scienceguide.nl/2018/05/ser-hoger-onderwijs-voor-vluchtelingstudenten-blijft-problematisch/>

- Heijst, P. V., Vos, N. D., & Keinemans, S. (2019). *Arts-Based Research voor het sociaal domein: Op kunsten gebaseerd praktijkgericht onderzoek (Dutch Edition)*. Coutinho.
- Iberdrola. (z.d.). *Coaching & mentoring* [Foto]. Iberdrola. <https://www.iberdrola.com/talent/coaching-mentoring>
- Inspectie van het Onderwijs. (2016). *Vluchtelingen in het hoger onderwijs*. <https://www.eur.nl/sites/corporate/files/2019-08/uaf-rapport-vluchtelingen-in-het-hoger-onderwijs.pdf>
- Kennisplatform Integratie & Samenleving, Van Hal, L., & Razenberg, I. (2018, maart). *Meer jongvolwassen statushouders naar school: Een kwestie van samenwerken?!* <https://www.kis.nl/sites/default/files/bestanden/Publicaties/statushouders-onderwijs.pdf>
- Liebig, T. (2007). *The Labour Market Integration of Immigrants in Denmark*. Parijs: OECD.
- LOWAN. (2021, januari). *O jee, een NT2-leerling in het praktijkonderwijs!* <https://www.lowan.nl/wp-content/uploads/2021/01/NT2-handreiking-PrO.pdf>
- Ministerie van Justitie en Veiligheid. (2020). *Inburgering in Nederland*. Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). Geraadpleegd op 5 maart 2021, van <https://ind.nl/Paginas/Inburgering-in-Nederland.aspx>
- Ministerie van OCW. (2017). *Regionale informatie in Nederland*. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Geraadpleegd op 18 mei 2021, van <https://www.onderwijsinderegioincijfers.nl/gemeenten.htm>
- Movisie, kennis en aanpak van sociale vraagstukken, Franken, M., & Mateman, H. (2019, april). *Wat werkt bij het succesvol toeleiden van jongeren naar werk*. <https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2019-04/Wat-werkt-bij-het-succesvol-toeleiden-van-jongeren-naar-werk.pdf>
- Movisie, kennis en aanpak van sociale vraagstukken, Van den Enden, T., De Winter-Koçak, S., Booijink, M., & De Gruijter, M. (2018, september). *Wat werkt bij bevordering arbeidsparticipatie van statushouders*. <https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2018-12/Wat-Werkt-bij-bevordering-arbeidsparticipatie-van-statushouders.pdf>
- Nivoz. (2022, 28 april). Interview met Sabrina Alhanachi over cultureel responsief lesgeven: 'Bewustwording is echt stap één'. <https://nivoz.nl/nl/interview-met-sabrina-alhanachi-over-cultureel-responsief-lesgeven-bewustwording-is-echt-stap-een>
- Onderwijsinspectie. (2020, april). *Staat van het Onderwijs 2020*. <https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/rapporten/2020/04/22/staat-van-het-onderwijs-2020>
- Onderwijsraad. (2017, februari). *Vluchtelingen en onderwijs*. <https://www.onderwijsraad.nl/publicaties/adviezen/2017/02/23/vluchtelingen-en-onderwijs>
- Over pro - Sectorraad Praktijkonderwijs. (z.d.). *Praktijkonderwijs*. Geraadpleegd op 30 april 2021, van <https://www.praktijkonderwijs.nl/over-pro>
- Participatieraad Zwolle. (2018, september). *Signalenbrief statushouders*. <https://participatieraadzwolle.nl/wp-content/uploads/2019/06/Signalenbrief-statushouders-College-28-sept-2018-.pdf>
- Platform Praktijkonderwijs, Van Efferink, F., Hoedjes, C., Schreuder, J., & Schafrat, W. (2012). *Reflectie op stages in het praktijkonderwijs; op weg naar passende arbeidstoeleiding*. KPC groep. <https://www.kpcgroep.nl/media/1306/reflectie-op-stages-in-het-praktijkonderwijs.pdf>
- Quaglia, R. J., & Corso, M. J. (2014). *Student Voice*. SAGE Publications.

Samson, D. (2019, 1 juni). *Nieuwe wegen voor statushouders in Nederland*. HBO kennisbank. Geraadpleegd op 23 oktober 2020, van <https://hbo-kennisbank.nl/details/saxionhogeschool:095AF84C-9566-4D8C-8B9DD05C3DCC52F2>

SER. (2016). *Nieuwe wegen naar een meer succesvolle arbeidsmarktintegratie van vluchtelingen*. Den Haag: SER

Smaling, A. (2016). Generaliseerbaarheid in kwalitatief onderzoek. *KWALON*, 14(3).
<https://doi.org/10.5117/2009.014.003.002>

Sociaal en Cultureel Planbureau. (2018, juni). *Syriërs in Nederland*.
https://www.scp.nl/binaries/scp/documenten/publicaties/2018/06/01/syriers-in-nederland/Syri%C3%ABrs+in+Nederland_WEB_DEF.pdf

Stavenuiter, M., Smits Van Waesberghe, E., Noordhuizen, B., & Oostrik, S. (2016, juni). *Onderwijs en doorstroom naar de arbeidsmarkt van jonge nieuwkomers in Nederland*.
<https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/publication-attachment/Onderwijs-doorstroom-arbeidsmarkt-jonge-nieuwkomers%20%5BMOV-10135960-1.0%5D.pdf>

Van Peet, A., & Everaert, H. (2015). *Lessen in onderzoek* (1ste editie). Uitgeverij Agiel B.V.

Wal, J., & Wilde, J. (2011). *Identiteitsontwikkeling en leerlingbegeleiding* (4de editie). Coutinh